

LHBTI sensitiviteit in het ROC van Amsterdam

SENSE E1 Multiplier Report 18 May 2021

Aanwezigen

Voor de Nederlandse multiplier meeting is online uitgebreid promotie gemaakt onder 27.236 personen. Er waren 18 aanmeldingen, waarvan er tien mensen daadwerkelijk aanwezig waren. Acht van de tien aanwezigen waren deelnemers aan het project, twee waren andere personeelsleden van het ROC van Amsterdam.

De meeting werd georganiseerd door GALE, vond online plaats via Zoom en werd technisch mogelijk gemaakt door EFVET.

Welkom & introductie

Peter Dankmeijer, de directeur van GALE, heette de aanwezigen welkom bij deze presentatie van hoe ROC van Amsterdam de integratie van seksuele en genderdiversiteit in haar instelling aanpakt. Hij gaf kort aan wat het kader van de bijeenkomst is. Van 2013 tot 2018 werkte EduDivers en haar internationale zusterorganisatie GALE samen met COC Nederland en Theater AanZ om een methodiek te ontwikkelen om seksuele en gender diversiteit te integreren in het mbo. Het ROC van Amsterdam was vanaf het begin af betrokken bij dit Nederlandse project. Het deel dat EduDivers en GALE ontwikkelden (docententraining, leerplanontwikkeling en flankerend beleid) is uiteindelijk de MijnID methode genoemd en verbindt het in brede zin omgaan met emotionele weerstand tegen diversiteit met specifieke moeite die sommigen hebben met LHBTI.

Deze methodiek was zo succesvol dat we besloten haar ook uit te proberen in andere landen, en om de studenten nog meer te betrekken bij het creëren van discussiemomenten. Dit werd het plan voor het Erasmus+ KA2 SENSE project, “sensitivity for sexual and gender diversity”. Het project werd uitgevoerd in Giekenland, Italië, Spanje en Nederland. Het bestond uit uitwisselingen en trainingen voor docenten en studenten, studenten maakte videoclips die dienen als triggers voor discussie met medestudenten, we ontwikkelden een handleiding voor hoe een opleiding een doorlopende leerlijn kan opzetten en we werkten uit welke kwalificatie-eisen we van studenten en van hun docenten zouden willen verwachten. In Nederland wel het project uitgevoerd door het ROC van Amsterdam, locatie Naaldwijkstraat (laboratoriumopleiding). GALE was verantwoordelijk voor de coördinatie van het project en had een expertiserol bij het begeleiden van de producten, met name van de docenttraining.

Met deze presentatie en discussie sluiten we het project af. U kunt alle producten vinden op de website van GALE: <https://www.gale.info/en/projects/sense-project>.

Studenten presenteren de gin-gen website

Studenten van het ROC van Amsterdam hebben een website gemaakt over seksuele diversiteit in het mbo. De website stelt studenten in de gelegenheid om vragen te stellen, en de studenten achter de

website beantwoorden deze vragen zelf. Studenten lieten de introductievideo van de site zien: <https://youtu.be/hN1NLUrW4Uo>.

Een van de deelnemers vraagt waar de naam “gin-gen” vandaan komt. De studenten leggen uit dat “gin” refereert aan een “ginger bread cookie”, een soort speculaaspop uit Amerika die als template is gebruikt voor een invulbare afbeelding van een genderneutrale persoon om uit te leggen wat het verschil is tussen sekse, gender, genderexpressie en seksuele oriëntatie. De “gen” staat voor generatie, oftewel de generatie studenten die onderscheid maakt tussen sekse, gender, expressie en seksuele oriëntatie. Het was een brainstormnaam in het begin van het project, en ondanks dat de term niet direct voor zichzelf spreekt hebben de studenten deze naam gehouden omdat het zo lekker in de mond ligt.

De studenten leggen ook uit dat de vragen die in de website komen niet alleen bedoeld zijn om te beantwoorden, maar ook als aanleiding voor docenten om seksuele diversiteit bespreekbaar te maken. In de Naaldwijk locatie van het ROC van Amsterdam staat een grote brievenbus in regenboogkleuren, waarin studenten ook vragen kunnen deponeren.

De officiële lancering van de website zal eind deze week plaatsvinden.

Een van de deelnemers vraagt hoe seksuele diversiteit bespreekbaar kan worden gemaakt. In sommige delen van het ROC van Amsterdam zal dit ingewikkeld zijn. De studenten en hun docent Nathan denken dat de vraaggestuurde benadering van de brievenbus en de website laagdrempeliger zijn dan het onderwerp plompverloren aan de orde stellen. Op dit moment zijn studenten vooral nog bezig met het lanceren en vragen verzamelen op de locatie Naaldwijk. Het is wel de bedoeling dat de website campagne op den duur in het hele instituut worden uitgerold. De studenten geven ook aan dat ze graag het team van studenten dat aan de site werkt willen verbreden naar andere locaties.

Nathan van der Hooft presenteert de inbedding in het leerplan

Nathan van der Hooft, de docent die het project begeleidde, merkt op dat hij het leuk vindt dat dit een echt peer project was. Maar eigenlijk is de strategie driedig:

1. De **website** biedt mogelijkheid tot vragen en geeft antwoorden, en biedt daarbij de mate van anonimiteit die nodig is binnen het ROC van Amsterdam.
2. Nathan zelf is lid van de curriculumcommissie burgerschap en heeft een **doorlopende leerlijn** ontwikkeld voor het vak burgerschap. Omdat burgerschap niet beperkt is tot één opleiding, biedt dit mogelijkheden om deze leerlijn ook breder in te zetten in het instituut. Naar het concept curriculum is al gekeken tijdens een studiedag. Tijdens die studiedag werd duidelijk dat er al veel elementen aanwezig waren, maar dat het goed was om hier meer lijn in te brengen.
3. Nathan is erg enthousiast over de **docenttraining** die in het project is ontwikkeld en aan het team op Naaldwijk is gegeven. Met name de theoretische achtergrond over hoe emotionele weerstand werkt en kan worden aangepakt, en waar de weerstand vandaan komt (een breder beeld van heteronormativiteit) is een eyeopener en een nuttig instrument om er in de praktijk meer aan de slag te gaan. Je snapt dan dat discriminatie ergens vandaan komt en je kunt er met meer begrip mee omgaan - in plaats van het alleen maar af te wijzen.

Paneldiscussie

De presentatie van Nathan van der Hooft gaat geleidelijk over in een discussie. Aan de discussie doen mee:

- Kim de Lange / de Lange (teamleider laboratorium opleiding locatie Naaldwijk)
- Aad Knetsch (algemeen directeur College West Zorg)
- Hanny Vroom (directeur onderwijs)
- André Caïro (financieel directeur)
- Nathan van der Hooft (docent/project begeleider), studenten.

Hanny vraagt of Nathan ook contact opneemt met de locatie West, de studentenraad en het LEC (Loopbaan Expertise Centrum). Nathan is daarmee bezig. Hij zegt dat het ook goed zou zijn om dit meteen breder te maken en te bespreken in de centrale studentenraad van ROC van Amsterdam.

Aad Knetsch brengt in discussie hoe erg kan worden omgegaan met de weerstand rond het onderwerp. De gepolariseerde discussie en botte uitspraken tijdens de herdenking van 75 jaar vrijheid met Arib staat de aanwezigen nog scherp in het geheugen. Aad zegt dat we moeten voorkomen dat de polarisatie nog groter wordt gemaakt. Heeft het projectteam zich daarvan vergewist?

Nathan zegt dat het team zich daar sterk van bewust is. Het is niet voor niets dat het project, vooral wat betreft het betrekken van LHBTI studenten, begonnen is op de Naaldwijkstraat, waar de sfeer veiliger is. Omdat een website openbaar is, hebben de studenten wel besloten om niet door fotografie of film bij naam bekend te worden. De website en het filmpje zijn met opzet luchtig gemaakt om de drempel te verlagen. Nathan hoopt ook dat het peer karakter, waarbij studenten informatie en ervaringen uitwisselen met andere studenten, de drempel zal verlagen. Daarnaast denkt hij dat het vooral een kwestie is om de bekendheid van de website geleidelijk aan te vergroten.

Aad vraagt aan de andere medewerkers of er ook vragen over seksuele diversiteit komen bij het LEC. Hester Hoeve antwoordt dat dit getrapt plaatsvindt. Het LEC coördineert, maar de praktische vragen komen meestal bij de jeugdadviseurs terecht. Het is haar niet duidelijk in hoeverre die vragen krijgen van studenten hierover. Dat zou eens moeten worden nagegaan.

Peter Dankmeijer merkt op dat het zicht krijgen op hoe dingen spelen belangrijk is om adequaat in te spelen op ontwikkelingen en gevoelens. Bij dat zicht krijgen op hoe dingen spelen, is coördinatie en informatie-uitwisseling belangrijk. Hij heeft gemerkt bij mbo's in het algemeen, maar ook bij ROC van Amsterdam, dat door de grootte van de instituten die coördinatie niet altijd makkelijk is. Hij pleit daarom voor het goed regelen van leiderschap en praktische coördinatie, om te voorkomen dat de langdurige benodigde aandacht voor zo'n mainstreamingstrategie verslapt.

André Caïro suggereert dat seksuele diversiteit (meer expliciet) kan worden ingebracht in de actiegroep "inclusief/brede diversiteit" (de transformatieve school).

Aad vult aan dat seksuele diversiteit ook opgenomen zou kunnen worden in de meerjarenstrategie.

Kim de Lange vertelt dat covid-19 wat roet in het eten heeft gegooid afgelopen jaar. Het was lastiger om dingen in lessen te implementeren. Ook het vieren van paarse vrijdag viel een beetje in het water omdat mensen niet bij elkaar konden komen. Zij hoopt dat paarse vrijdag in de toekomst ook op de locatie Laan van Spartaan kan worden gevierd.

Samenvatting

SENSE E1 Multiplier Report 18 May 2021

Deelnemers

Voor de Nederlandse multiplier meeting is online uitgebreid promotie gemaakt onder 27.236 personen. Er waren uiteindelijk helaas maar 11 aanmeldingen, waarvan er negen mensen daadwerkelijk aanwezig waren. Acht van de negen aanwezigen waren deelnemers aan het project, één was een externe belangstellende.

De meeting vond online plaats via Zoom en werd technisch mogelijk gemaakt door EfVET.

Introductie

Peter Dankmeijer, de directeur van GALE, heette de aanwezigen welkom bij deze presentatie van hoe ROC van Amsterdam de integratie van seksuele en genderdiversiteit in haar instelling aanpakt. Hij gaf kort aan wat het kader van de bijeenkomst is. Het Erasmus+ KA2 SENSE project heeft een voorgeschiedenis van vijf jaar in het ROC van Amsterdam. Het project bestond uit uitwisselingen en trainingen voor docenten en studenten, studenten maakte videoclips die dienen als triggers voor discussie met medestudenten, we ontwikkelden een handleiding voor hoe een opleiding een doorlopende leerlijn kan opzetten en we werkten uit welke kwalificatie-eisen we van studenten en van hun docenten zouden willen verwachten. De producten staan op <https://www.gale.info/en/projects/sense-project>.

Gin-gen website

Studenten van het ROC van Amsterdam hebben een website gemaakt over seksuele diversiteit in het mbo. De website stelt studenten in de gelegenheid om vragen te stellen, en de studenten achter de website beantwoorden deze vragen zelf. Studenten lieten de introductievideo van de site zien: <https://youtu.be/hN1NLUrW4Uo>.

De studenten leggen uit dat de vragen die in de website komen niet alleen bedoeld zijn om te beantwoorden, maar ook als aanleiding voor docenten om seksuele diversiteit bespreekbaar te maken. In de Naaldwijk locatie van het ROC van Amsterdam staat een grote brievenbus in regenboogkleuren, waarin studenten ook vragen kunnen deponeren. De officiële lancering van de website zal eind deze week plaatsvinden.

De studenten en hun docent Nathan denken dat de vraaggestuurde benadering van de brievenbus en de website laagdrempeliger zijn dan het onderwerp plompverloren aan de orde stellen.

Driedledige strategie

Nathan van der Hooft presenteert de inbedding in het leerplan

Nathan van der Hooft, de docent die het project begeleidde, merkt op dat hij het leuk vindt dat dit een echt peer project was. Maar eigenlijk is de strategie driedelig:

1. De website biedt mogelijkheid tot vragen en geeft antwoorden
2. Er is een doorlopende leerlijn ontwikkeld voor het vak burgerschap, die ook breder kan worden ingezet in het hele instituut
3. In een docententraining was het een eyeopener om te snappen dat discriminatie ergens vandaan komt en dan kun je er met meer begrip mee omgaan - in plaats van het alleen maar af te wijzen.

Paneldiscussie

Aan de discussie deden diverse managers van ROC van Amsterdam mee. Er wordt besproken om het project breder op te pakken in samenwerking met studentenraden van locaties en de centrale

studentenraad, en met het LEC (Loopbaan Expertise Centrum). Er wordt ook besproken hoe om te gaan met te verwachten gepolariseerde en botte uitspraken van studenten. De website waakt over veiligheid doordat de deelnemende studenten anoniem blijven. De website en het filmpje zijn met opzet luchtig gemaakt om de drempel te verlagen. Nathan hoopt dat het peer karakter, waarbij studenten informatie en ervaringen uitwisselen met andere studenten, de drempel zal verlagen. Daarnaast denkt hij dat het vooral een kwestie is om de bekendheid van de website geleidelijk aan te vergroten.

Peter Dankmeijer merkt op dat in grote mbo-instituten een goed leiderschap en heldere praktische coördinatie nodig is om te voorkomen dat de langdurige benodigde aandacht voor zo'n mainstreamingstrategie verslapt. André Caïro suggereert dat seksuele diversiteit (meer expliciet) kan worden ingebracht in de actiegroep "inclusief/brede diversiteit" (de transformatieve school). Aad vult aan dat seksuele diversiteit ook opgenomen zou kunnen worden in de meerjarenstrategie.

Summary

SENSE E1 Multiplier Report 18 May 2021

PARTICIPANTS

Extensive online promotion was made for the Dutch multiplier meeting among 27,236 people. Unfortunately, there were only 11 registrations, of which nine people were actually present. Eight of the nine attendees were participants in the project, one was an external interested party. The meeting took place online via Zoom and was made technically possible by EfVET.

INTRODUCTION

Peter Dankmeijer, the director of GALE, welcomed those present to this presentation of how ROC van Amsterdam approaches the integration of sexual and gender diversity in its institution. He briefly indicated the context of the meeting. The Erasmus + KA2 SENSE project has a five-year history in the ROC of Amsterdam. The project consisted of exchanges and training for teachers and students, students made video clips that serve as triggers for discussion with fellow students, we developed a manual for how a course can set up a continuous learning path and we worked out what qualification requirements we have of students and of their teachers would like to expect. The products are on <https://www.gale.info/en/projects/sense-project>.

GIN-GEN WEBSITE

Students of the ROC of Amsterdam have created a website about sexual diversity in secondary vocational education. The website gives students the opportunity to ask questions, and the students behind the website answer these questions themselves. Students showed the introduction video to the site: <https://youtu.be/hN1NLuRW4Uo>. The students explain that the questions that appear on the website are not only intended to answer, but also as a reason for teachers to discuss sexual diversity. In the Naaldwijk location of the ROC in Amsterdam, there is a large rainbow-colored letterbox in which students can also deposit questions. The official launch of the website will take place at the end of this week. The students and their teacher Nathan think that the demand-driven approach to the letterbox and the website is more accessible than simply addressing the subject.

THREE-PRONGED STRATEGY

Nathan van der Hooft presents the embedding in the curriculum Nathan van der Hooft, the teacher who supervised the project, comments that he likes that this was a real peer project. But actually the strategy is threefold:

1. The website offers the possibility to ask questions and provide answers
2. A continuous learning pathway has been developed for the subject of citizenship, which can also be used more widely throughout the institute
3. In teacher training it was an eye-opener to understand that discrimination comes from somewhere and then you can deal with it with more understanding - instead of just rejecting it.

PANEL DISCUSSION

Various managers from ROC van Amsterdam took part in the discussion. Discussions are underway to tackle the project more broadly in collaboration with student councils of locations and the central student council, and with the LEC (Career Expertise Center).

The participants discuss how to deal with foreseeable polarized and blunt statements from students. The website safeguards accessibility because the participating students remain anonymous. The website and the video have been deliberately made light-hearted to lower the threshold. Nathan hopes that the peer nature, in which students exchange information and experiences with other

students, will lower the threshold. In addition, he thinks it is mainly a matter of gradually increasing the awareness of the website.

Peter Dankmeijer notes that in large MBO institutes good leadership and clear practical coordination are needed to prevent the long-term attention required for such a mainstreaming strategy from weakening.

André Cairo suggests that sexual diversity (more explicitly) can be brought into the action group “inclusive / broad diversity” (the transformative school). Aad adds that sexual diversity could also be included in the multi-year strategy.

Dankmeijer, P. (2021). *LHBTI sensitiviteit in het ROC van Amsterdam*. Amsterdam: GALE/ROC van Amsterdam

<https://www.gale.info/doc/project-sense/SENSE-E1-Multiplier-Report-18-May-2021.pdf>